

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

394 - Μάχη του ποταμού Φρίγδου.
1492 - Ο Χριστόφορος Κολόμβος σαλπάρει από τη Λα Γκομέρα των Καναρίων Νήσων, το τελευταίο λιμάνι που έπιασε πριν διασχίσει για πρώτη φορά τον Ατλαντικό Ωκεανό.
1522 - Το Victoria, το μόνο πλοίο που απέμεινε από την αποστολή του Φερδινάνδου Μαγγελάνου, επιστρέφει στο Σανλούκαρ ντε Μπαρμεντά της Ισπανίας και γίνεται το πρώτο πλοίο που έκανε τον περίπλο του κόσμου.
1803 - Ο Άγγλος επιστήμονας Τζων Ντάλτον αρχίζει να χρησιμοποιεί σύμβολα για να αντιπροσωπεύσει άτομα διαφορετικών στοιχείων.
1952 - Με τη διεθνή Σύμβαση της Γενεύης καθιερώνεται το copyright.
1955 - «Σεπτεμβριανά».
1959 - Μετά από επίμονες προσπάθειες του πατέρα του και με την πρόθυμη υποστήριξη του πρωθυπουργού Κων/νου Καραμανλή, επιστρέφει στην Ελλάδα, μετά από μακρόχρονη απουσία στις ΗΠΑ, ο Α. Παπανδρέου.
1960 - Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα αποτελεί κύριο θέμα της συνόδου του μόνιμου Συμβουλίου της Ε.Ο.Κ., η οποία αρχίζει τις εργασίες της στις Βρυξέλλες.
1961 - Θεμελιώνεται από τον Κων/νο Καραμανλή η πανεπιστημιούπολη στα Άνω Ιλίσια.
1961 - Ο Αμερικανός πρέσβης Έλις Μπριγκς εγκαινιάζει την Πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών στην Αθήνα.
1964 - Ύστερα από μαραθώνια, επεισοδιακή συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, δήμαρχος Αθηναίων εκλέγεται ο επικεφαλής της μειοψηφίας, Γεώργιος Πλυτάς (Ε.Ρ.Ε.), χάρη στις ψήφους 8 κεντρικών συμβούλων.
1965 - Η Ινδία κηρύσσει τον πόλεμο στο Πακιστάν.
1966 - Στο Κέιπ Τάουν της Νότιας Αφρικής, ο αρχιτέκτονας του απαρτχάιντ, πρωθυπουργός Χέντρικ Φέρβερντ, μαχαιρώνεται μέχρι θανάτου κατά τη διάρκεια κοινοβουλευτικής συνεδρίασης.
1979 - Στο δρόμο προς την προπόνηση με την Εθνική ομάδα των Ελπίδων στην Αθήνα σκοτώνονται σε τροχαίο οι παίκτες της Λάρισας Μουσιάρης και Κουκουλίτσιος, ενώ σώζεται ως εκ θαύματος ο Βαλαώρας.
1985 - Ο Κων/νος Στεφανόπουλος αποσκιρτά από τη Νέα Δημοκρατία και ιδρύει την Δημοκρατική Ανάπτυξη (ΔΗΑΝΑ).
1989 - Ανακαλύπτονται λακκοειδείς τάφοι του 6ου π.Χ. αιώνα στην Αιανή Κοζάνης.
1991 - Στη Κύπρο, το Ανώτατο Δικαστήριο αποφασίζει την αποφυλάκιση του Νίκου Σαμπών, επικεφαλής του πραξικοπήματος του 1974.
1991 - Το Λένινγκραντ επανονομάζεται Αγία Πετρούπολη.
1995 - Η Γαλλία πραγματοποιεί την πρώτη, από τις οκτώ προγραμματισμένες, πυρηνικές της δοκιμές στο νότιο Ειρηνικό.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1860 - Λορέντζος Μαβίλης, ποιητής
1948 - Βασ. Στραβοπόδης, ποδοσφαιριστής
1954 - Δημήτρης Κίζας, ποδοσφαιριστής
1975 - Gala, Ιταλίδα τραγουδίστρια
1978 - Μαρλέν Αγγελίδου, τραγουδίστρια
1979 - Μιχάλης Αρναούτσης, πυγμάχος
1987 - Χρήστος Τσακμάκης, αθλητής

ΘΑΝΑΤΟΙ

1998 - Ακίρα Κουροσάβα, σκηνοθέτης
2002 - Ίλντα Λιβικού, Ελληνίδα ηθοποιός
2004 - Τώνης Γιακωβάκης, Έλληνας ηθοποιός
2007 - Λουτσιάνο Παβαρόττι, Ιταλός τενόρος

Σεπτεμβριανά

Με την ονομασία «Σεπτεμβριανά» έμεινε στην ιστορία το οργανωμένο πογκρόμ της νύκτας της 6ης Σεπτεμβρίου 1955, εξ ου και η ονομασία, που συνέβη στη Κωνσταντινούπολη, όπου καθοδηγούμενος τουρκικός όχλος προκάλεσε βίαια επεισόδια κατά των περιουσιών των Ελλήνων ομογενών και των Αρμενίων, πλην όμως Τούρκων υπηκόων, καθώς και άλλων μη μουσουλμανικών μειονοτήτων, λεπλάτωντας και πυρπολώντας ελληνικά καταστήματα, σπίτια, σχολεία και βιβλιοθήκες, εκκλησίες ακόμα και νεκροταφεία δημιουργώντας τρομοκρατία και ανασφάλεια για τις υφιστάμενες μειονότητες. Αφορμή έδωσε μια βομβιστική επίθεση στο πατρικό σπίτι του Κεμάλ Ατατούρκ στην Θεσσαλονίκη, που αποδείχτηκε στην συνέχεια ότι ήταν σκηνοθετημένη προβοκάτσια από την ίδια τη τουρκική κυβέρνηση. Πραγματική αιτία του πογκρόμ αυτού ήταν η εξέλιξη του Κυπριακού ζητήματος, η συγκυρία του οποίου μεθόδευσε την προβοκάτσια.

Τα «Σεπτεμβριανά» αποτελούν ένα μέρος ενός μακρύ καταλόγου διώξεων κατά αλλοθρήσκων μειονοτήτων που μπορεί να ξεκίνησαν περί τα τέλη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, πλην όμως εντάθηκαν από την εποχή των Νεοτούρκων και ύστερα. Το 1927, τρία χρόνια μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης η ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινουπόλεως περιοριζόταν στις 100.000 περίπου άτομα, συν άλλες 26.000 Έλληνες πολίτες, ενώ κατά το 1924, μερικούς μήνες μετά την υπογραφή της συνθήκης ο ελληνικός πληθυσμός της ευρύτερης Κωνσταντινουπόλεως υπολογιζόταν σε 298.000 άτομα. Όσοι Έλληνες παρέμειναν στην Κωνσταντινούπολη υποτίθεται ότι προστατεύονταν από διάφορες πρόνοιες της συνθήκης. Από την επομένη όμως της υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάννης η Τουρκία άρχισε να περιορίζει τα δικαιώματα που παρείχε στους Έλληνες η συνθήκη, καταπατώντας με απροκάλυπτο τρόπο διάφορα άρθρα της και ασκώντας με παντοιοτρόπως ποικίλες πιέσεις στους μειονοτικούς και στο ίδιο το Οικουμενικόν Πατριαρχείο.

Αποκορύφωμα της τουρκικής εχθρικής πολιτικής κατά της ελληνικής μειονότητας ήταν η στρατολόγηση είκοσι κλάσεων ομογενών, ηλικίας 25 - 45 ετών, το 1941 και η αποστολή τους σε νέα «τάγματα εργασίας» (amele taburlari) προς πραγματοποίηση εκχιονισμών, εκβραχισμών

και έργων οδοποιίας στα βάθη της Τουρκίας, υπό άθλιες καιρικές συνθήκες.

Τέλος, το εξοντωτικότερο μέτρο κατά της ομογενείας υπήρξε η περιβόητη «φορολογία περιουσίας» (varlık vergisi) - 'βαρλίκι' για τους ντόπιους Κωνσταντινουπολίτες. Σύμφωνα με αυτόν το νόμο, οι τουρκικές αρχές, με αυθαίρετο τρόπο, όρισαν για τους μειονοτικούς φόρο που έφθανε να είναι διπλάσιος ή και τριπλάσιος της συνολικής αξίας της περιουσίας τους. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν κατέβαλλε τον φόρο εντός δεκαπέντε ημερών, οι έφοροι είχαν δικαίωμα να κατάσχουν κάθε κινητή και ακίνητη περιουσία του. Αργοπορία τριάντα ημερών σήμαινε τον εκτοπισμό των 'οφειλειτών' σε ειδικά στρατόπεδα και εκτέλεση καταναγκαστικών έργων. Αποτέλεσμα αυτού του νόμου υπήρξε η δίμμευση πολλών περιουσιών (αφού οι ομογενείς εκλήθησαν να πληρώσουν μέχρι και δεκαπλάσια από τα νομίμως αναλογούντα σ' αυτούς - σε αντίθεση με τους Τούρκους, που πλήρωναν συμβολικά ποσά) ή η πώλησή τους σε Τούρκους έναντι ποσών ευτελεσιτάτων. Επίσης, πάρα πολλοί Έλληνες οδηγήθηκαν στην Ανατολία για καταναγκαστικά έργα. Πολλοί εξ αυτών πέθαναν από τις κακουχίες, ενώ όσοι σώθηκαν επέστρεψαν σε άθλια κατάσταση στις αρχές του 1944, και όταν πλέον άρχισε να διαφαίνεται στον ορίζοντα η ήπια της ναζιστικής Γερμανίας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μετά το 1947 βλέπουμε την ελληνική ομογένεια να αναδιοργανώνεται και να ανακάμπτει, εκμεταλλευόμενη μια αναπάντεχη χαλάρωση των ασφυκτικών όρων και συνθηκών της πολιτικής ζωής στην Τουρκία. Μέσα σε μια δεκαετία περίπου, και παρά τους οποιουδήποτε περιορι-

σμούς, η ελληνική κοινότητα κατόρθωσε να αναδιοργανώσει επί νέας βάσεως τους διάφορους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, ανασυγκρότησε τα νοσοκομεία και τα φιλανθρωπικά της ιδρύματα και αναβάθμισε την λειτουργία των σχολείων, με αποτέλεσμα να διπλασιαστεί μέσα σε λίγα χρόνια ο αριθμός των μαθητών. Οι 106 ελληνικές κοινότητες και τα διάφορα ιδρύματα, που διέθεταν νόμιμο καταστατικό, υπήχθησαν (προς καλύτερο συντονισμό και μεγαλύτερη συνεργασία) στις κεντρικές εφορίες των τριών περιοχών με τον μεγαλύτερο ελληνικό πληθυσμό: του Σταυροδρομίου, του Γαλατά και της Χαλκηδόνας.

Όλα τα πιο πάνω, βεβαίως, και κυρίως η οικονομική ανάπτυξη της ομογενείας, επέτειναν τα ήδη έντονα εχθρικά αισθήματα της κυβερνήσεως Μεντερές και των εξαθλιωμένων Τούρκων μουσουλμάνων της Κωνσταντινουπόλεως εναντίον των ομογενών.

Εκείνο όμως που έδωσε την ευκαιρία όχι μόνο στην κυβέρνηση, αλλά και στον τύπο και στον τουρκικό όχλο να στραφεί απροκαλύπτως εναντίον των Ελλήνων ήταν η ανακίνηση του Κυπριακού ζητήματος από τον Στρατάρχη Παπάγο το 1954.

Στις 28 Αυγούστου 1955 συνέβη ένα γεγονός, το οποίο μπορούμε να πούμε ότι υπήρξε το προανάκρουσμα των όσων επρόκειτο να ακολουθήσουν. Την ώρα της Θείας Λειτουργίας είκοσι Τούρκοι, υπό τα απαθή όμματα της αστυνομίας, όρμησαν και λεπλάτησαν τις εκκλησίες Παναγίας Νεοχωρίου και Αγίων Ταξιαρχών Στένης.